

jén a munka elhagyására akarja bírni, nem gondolva még arra sem, hogy a megcsonkított ország ipari munkáját ezzel megbénítja.

Régóta nyilvánított felfogásom szerint én igenis helyénvalónak és szükségesnek tartom a munkásság szervezkedését. Minden alkalmat felhasználtam, hogy a munkások érdekében azok vezetőségével tárgyaljak, de újból csak azt kívánhatom, hogy a munkásság vezetői fogják fel helyesen feladatukat és álljanak azon a nívón, amelyet ezen feladat igényel.

Wimmer Fülöp.

Apró történetek.

— Tegnapról a mának. —

A háború kezdő időszakában rosszul ment a színház sora. A közönség nem mert, de nem is tudott szórakozni, mert alig volt család, amelynek egyik-másik tagja nem lett volna a gyászhozó harctereken. Ott tartottunk, hogy a nagyjók részvétele miatt, hacsak valami csoda nem segít, be kell csukni a színház kapuit. A csoda segített, még pedig elsőnek Jászai Mari személyében. A nagyszonyt felkértük és még egy csomó fővárosi színjátszót, hogy jönne le a szegedi színtársulat segítségére. Elsőnek Jászai jelentkezett, irván, hogy kész örömmel jön és csak az utóköltésének megtérítését igényli. A *Borgia Lukrécia*-ban és a *Tolonc*-ban vendégszerepelt. A nézőtér teljesen megtelt, a művésznőt a közönség és társulat egyaránt ünnepelte és Jászai szereplése után kedvesen változott meg a közönség magatartása a színházzal szemben. Szereplése után való napon is ittmaradt még a nagyszony, akit dr. Löw Immanuel (*ma van hetvenedik születésnapja*) látott vendégül vacsorára. Egyszerű, izes és polgári fogások kerültek az asztalra. A főbbi családján kívül más idegen, mint e sorok rovója, nem vett részt a kedélyes hangulatban elköltött estében, amelynek végeztével a házigazda és Jászai is a maga módja szerint elmondta az étkezés után való imádságot. Asztalbontás után a társaság a szalonba vonult, ahol teát szolgáltak. Sok minden szóba került, elsősorban persze a háború, majd irodalomra, művészetre, társadalmi kérdésekre került a beszéd sora. A nagyszony pompás hangulatban volt, tetszett, sőt imponált neki az egyszerű és keresetlen környezet és mint mondani szokták: vitte a szót. *Petőfi*-ről kezdett beszélni. Az arca kipirult, a szeme tüzből égett és áradó szavakkal fonta a koszorút a halhatatlan homlokára. Csodás líráját magasztalta, lángoló tűzét, ami hevitve tör elő nagyszerű költeményeiből és nótát mondott gondolatainak fenségességéről, szavának gazdagságáról és arról a hitről, ami a szavaiban bennfoglaltatott. A házigazda főbbi a gyönyörűségtől eltelve hallgatta a nagyszony lelkesedését és szerényen említette föl *Arany* János nevét. És minden emóció nélkül, szinte lágyan, simogatón hangoztatta *Arany* kivételes nagyságát. Beszért epikai költészetéről, Toldit magyarázta, méltatta, majd páratlan balladáit, tiszta, fénkölt líráját magasztalta, amit meg Jászai hallgatott feszült figyelemmel. Ismét a nagyszony vette át a szót és *Petőfi*nek kívánta a koszorút. Egy kis vita fejlődött ki Jászai és a főbbi között. Csöndes, szenvedély nélküli, mélyen szántó gondolatoktól ékes vita, ami nem érintette az egymás igazságát, de nem hagyta a maga jussát sem. Felejtethetetlenül szép és ritka élmény volt a két kiváló elme, a két értékes magyar intellektuel mérkőzése, hívőségének magyarázása, elfoglalt álláspontjának védelmezése. A vita vagy egy óráig tartott és végeztével nem volt legyőzött, vagy győző. Veretlenül állt mind a két magyar kiválóság és megegyezően a magyarság ősi erejében való hívésben, *Petőfi* és *Arany* egyedülvalóságában. Az emlékezetes és felejtethetetlen vita után, Jászai, a puha és kényelmes karosszékben ülve, mondani kezdte *Petőfi* verseit, a csodaszépeket, csodaszépen. Áhítatos csendben hallgattuk a nagyszonyt és egy-egy versmondás után az obligát tapsokkal sem zavartuk a templomi, ájtatos hangulatot. *Petőfi* után *Arany* költeményeiből adott elő egy csokorra valót Jászai, aki ezzel a gyöngéd és finom figyelemmel kívánta méltányolni a főbbi *Arany*-rajongását. Majd zárószám gyanánt *Kiss József* Jehovája következett. Akkorra már nedvesek voltak a szemek, amelyekből könnyek szivárogtak elő a megrázó hatású versmondás alatt, aminek végeztével nem ütödték össze a tenyerek, a tetszés szava se hangzott, hanem ültőhelyéből felemelkedett a főbbi, a nagyszony elé kézcsókra járult, amit követett a bájos és figyelmes háziasszony és mindannyian, akik jelen voltunk.

Amikor a nagyszony távozásra felcseleződött, hajnalodott és Lőrinc baráttal szólva, mondhattuk volna:

— Kékszemű reg mosolyg a barna éjre,
Fény-csiktól tarkul a felhők szegélye.

És ahogy kiértünk az utcára, friss levegő csapta meg az arcunkat. Jászai Mari boldog örömmel hangoztatta, hogy milyen jól érezte magát és hogy

milyen tanulságos, sőt termékenyítő volt ránézve ez a vendégeskedés. Majd elhallgatott és elgondolkozva rötta az utcákat. Egyszerre megállt és lekesülten mondta:

— Nagy és megnyugtató dolog, hogy olyan szövétnek világítja a magyarságot, mint a fő-rabbi ur is...

*

Az elmúlt nyáron Keszthelyen gyógyította magát jó *Balassa* Ármán. Betegen, nagyon elesetten érkezett a Balaton mellé, amelynek tiszta levegője javítóan hatott megrongált szervezetére. Pár nap alatt egy kis erőre kapott, megjavult a kedélye is és bizakodóan nézett a jövő elé. Sokat akart még dolgozni, megírni a *Hegedűsöt*, amelyben a város — majdnem négyévtizedes — kulturális és politikai eseményeit kívánta megvilágítani.

— Sor kerül mindenre — mondogatta — és csak azt szeretném megérni, hogy a fiaim tető alá kerüljenek. — És beszélt a multiról, ami küzdelmes, de szép volt, az érvényesülési törekvése időszakáról és az ifjúságáról, ami hirtelen elmúlt, mint egy sejtelmes, szép álom.

Augusztus 4-én volt a születésnapja. Felesége, aki a szellőtől is féltette és gyöngédséggel ápolgatta, ajnározta, virággal kedveskedett neki, az ottlévő nőismerősei szintén, én azonban nem tudtam virágot keríteni (nem igen mozdultam ki a telepről), más uton-módon fejeztem ki a tisztelő megemlékezésemet.

— Basám — mondtam neki a szabad ég alatt való reggelizés közben —, nekem nincsenek virágaim, verset se tudok mondani, de hogy a mai napon különösen megtiszteljelek, fölvettem az új és bőséges ruhámat, ezzel ünnepelek.

— Ezt is köszönöm — szölt mosolyogva — és melegséggel rázta a kezemet. Kedvesek vagytok, jók vagytok, mindent köszönök és mindennek örülök, de az örömem nem teljes, mert a gyerekektől még nem jött levél. (Estére sürgöny is, levél is érkezett.)

Majd végignézett a ruhámon, tetszett neki, de felhívta a figyelmemet az övére.

— Békebeli portéka, finom a fogása és elpusztíthatatlan. Ez se utolsó ám, koma. — Megpödrte hófehér, magyaros bajuszát, amelyre büszke volt nagyon és pajkos kedvvel rigmusba kezdett:

— Ide bőséges, oda bőséges,

Ez a régi az újat mögveri.

Nagyot nevetett és mint valami csintalan gyerek, kerekét oldott, egyenesen a szőnyegre tartott, ahol leheveredett a nyugágyra és olvasni kezdte *Stendhal*-t...

Telefon: 582. **Belvárosi Mozi** Telefon: 258.
Pénztár 582. Igazg. 258.

Január hó 20-án, vasárnap

A Paramount-filmek „Drágakő” sorozatából:

A szerelem éltet, a szerelem öl!

(Az izzó homokon)

Bűbajos keleti szerelmi regény a Szaharából
7 felvonásban.

Edith Róberts sel a főszerepben.

Azonkívül:

Aki kétszer él...

Amerikai történet 5 felvonásban.

Cimszereplő: Frank Mayó.

Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor

Soha ne feledkezzen meg arról, hogy Csipei Cipő a legjobbak és legolcsóbbak! Iskola-u. 18. sz.

Helyiség villanymotoros gépbe endezéssel átadó.

Bővebbet Mikszáth Kálmán-utca 24—26, emelet.

A haditörvényszék ítélkezett a Prónay-pörben.

(A Szeged budapesti tudósítójától.) Prónay Pálnak Inczedy Ágoston hadnagy és hat tiszt-társa ellen indított ismeretes becsületsértési pörében a haditörvényszék szombat délelőtt 10 órakor hirdette ki ítéletét. Györffy őrnagyhadbíró tárgyalásvezető a bíróság bevonulása után azonnal hozzákezdett az ítélet felolvasásához.

— A Magyar Állam nevében! A haditörvényszék kihirdeti Inczedy Ágoston hadnagy és társainak tisztiek közötti becsületsértés pörében meghozott ítéletét. A haditörvényszék Inczedy Ágoston és Kaas László hadnagyokat, vitéz Molnár András és Laczkovics László főhadnagyokat bűnösnek mondja ki a katonai büntetőtörvénykönyv 526. szakasza alapján a tisztiek között elkövetett becsületsértés vétségében s ezért Inczedy és Kaas hadnagyokat, valamint Molnár főhadnagyot egy heti Laczkovics László főhadnagyot pedig tíz napi foglárjagságra ítéli. Kudar Lajos hadnagyot és vitéz Taby Árpádot felmenti az ellene emelt vád alól, mert állításait bebizonyította lájja. Czifrusz Ferenc hadnagyot, valamint Czifrusz Ödön gazdasági főhadnagyot pedig azért menti fel az ellenük emelt vád alól, mert az nem nyert beigazolást.

— A haditörvényszék — folytatta Györffy tárgyalásvezető — az ítéletet a következőkben okolja meg:

— Bebizonyítottuk találtuk, hogy 1921 őszén, a nyugati-magyarországi felkelés idején s az azt követő időben Inczedy, Kaas hadnagyok, Molnár és Laczkovics főhadnagyok különböző becsületsértésekkel illeték Prónay Pál sértettét. Így Inczedy, Kaas és Molnár beismerték, hogy azt állították Prónayról, hogy Ocskay brigadéros s áruló. Laczkovics László pedig azt mondotta, hogy hülye gazember. Kudar Lajos és vitéz Taby Árpád szintén beismerték azt, hogy Prónayról azt híresztelték, hogy gerinctelen ember és frontot változtatott.

— Valamennyien azzal védekeztek, hogy állításukat bizonyítani tudják és minden, amit mondtak Prónay megváltozott magatartásával függ össze. A haditörvényszék elrendelte a bizonyítást erre vonatkozóan és megállapította a tanúhallgatások során, hogy Prónay Pál a második királypuccs idején még mindig erősen antidinasztikus és Habsburgellenes volt. 1920 tavaszán a Vermezőn mondott beszédében kijelentette, hogy nem akar osztrák főherceget látni a magyar trónon. Az első királypuccs idején pedig járőrököt küldött a Ferenc József-hadra, hogy fogják el IV. Károly király öfelségét, ha arra jön. Ugyancsak ezzel egyidejűen az udvari helyőrséget gépfegyverekkel erősítette meg. Később ez a magatartás alaposan megváltozott, mert határozottan legitimista lett és Habsburgpárti.

— Tehát a haditörvényszék tényként állapítja meg, hogy Prónay Pál korábbi elveitől eltért. Az már nem tartozik a haditörvényszék hatáskörébe, hogy kiassza, hogy vajjon Prónay ezt a felesége miatt, vagy pedig más okból cselekedte. Ennek fogva a haditörvényszék vitéz Taby Árpád és Kudar Lajos vádját, hogy Prónay hülyen leit a zászlóhoz, nem az a gerinces ember, aki volt, frontot változtatott, bebizonyított-nak találta.

— Nem azonosíthatja magát a haditörvényszék vitéz Molnár András, Laczkovics László, Kaas László és Inczedy Ágoston kijelentésével, mert ezek „Ocskay brigadéros”, „áruló” és egyéb becsületsértő megjegyzéseikkel tulmentek azon a határon, amely eme vád keretein belül a bizonyítást megengedné.

— Különösen méltányolta a vádlottak fiatal korát, kiüntetéseiket, kitűnő minősítéseiket, valamint azt, hogy az eskü hűségében megalkuvást nem ismertek. Ezért a haditörvényszék még az elmarasztalással szemben is a legenyhébb büntetésen alul állapította meg a büntetést.

— Tudomásul veszik az ítéletei? — szölt Györffy tárgyalásvezető a vádlottakhoz fordulva.

— Igenis — mondták a vádlottak —, csak háromnapos fenntartást kérünk. Az ítélet ellen a katonai ügyész sem felebbezett, hanem szintén háromnapos fenntartást kért. Ezzel a tárgyalás véget ért.

Olcsó fürdőkádak, gyermek- és ülőkádak Fogel Edénél, Takaréktár-utca 8.

Hangszerek, alkatrészek, javítások legolcsóbban Babónánál, Iskola-u.